Lietas arhīva Nr. CA-0233-21/11
ECLI:LV:VAT:2021:1125.C71216020.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2021.gada 25.novembrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese Sandra Bakmane, tiesnesis Agris Bukavs un tiesnesis Dailis Lazdiņš

izskatīja rakstveida procesā civillietu maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. A/, lietā ar trešo personu /pers. B/, par zaudējumu piedziņu sakarā ar maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 30.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Maksātnespējīgā sabiedrība ar ierobežotu atbildību (*turpmāk – maksātnespējīgā SIA*) /Nosaukums A/ 2020.gada 27.aprīlī cēlusi tiesā prasību pret /pers. A/ par zaudējumu 312 855,35 EUR piedziņu (*1.sējuma 4.-10.lapa*).

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

[1.1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 25.aprīļa spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process. Par maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. C/. Ar maksātnespējas procesa administratora 2019.gada 30.aprīļa lēmumu par parādnieka pārstāvi maksātnespējas procesā noteikts atbildētājs /pers. A/.

[1.2] SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā pieteicās 7 nenodrošinātie kreditori, kuru prasījumus, kopsummā 323 481,47 EUR, no tiem 312 855,35 EUR pamatparāds, administrators atzina pilnā apmērā.

Administrators 2020.gada 3.aprīlī sagatavoja un kreditoriem saskaņošanai nosūtīja parādnieka mantas pārdošanas plānu, kas paredzēja vērst pret atbildētāju zaudējumu prasību 312 855,35 EUR apmērā, par lietas dalībnieku pieaicinot bijušo parādnieka valdes locekli /pers. B/.

[1.3] Uz administratora 2019.gada 30.aprīļa lūgumu, nekavējoties nodot visu parādnieka dokumentāciju un mantu, kā arī sniegt informāciju, parādnieka pārstāvis iesniedza parādnieka ārkārtas bilanci uz 2019.gada 30.aprīli, kurā norādīts, ka parādnieka aktīvu apmērs ir 3644 EUR, bet kreditoru prasījumi - 364 273 EUR. Tāpat uz administratora 2019.gada 11.jūnija pieprasījumu parādnieka pārstāvis nereaģēja, nekādu grāmatvedības dokumentāciju nenodeva. Tikai 2019.gada 27.jūlijā parādnieka pārstāvis iesniedza detalizētāku informāciju un nodeva daļu dokumentācijas, kas nebija pietiekama, lai secinātu, kur pazuduši parādnieka aktīvi. 2019.gada 6.septembrī parādnieka pārstāvis vēlreiz sniedza informāciju par parādnieka aktīvu samazinājuma iemesliem, nododot iepriekš nenodotus dokumentus, piemēram, aizdevuma līgumus, cesijas līgumus, komercķīlas līgumus, kā arī vēl vienu ārkārtas bilanci uz 2019.gada 30.aprīli, kurā parādnieka aktīvu apmērs bija samazinājies no 3644 EUR līdz 314 EUR.

[1.4] No parādnieka pārstāvja sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka liela daļa aktīvu nodota komercķīlas ņēmējiem - diviem kreditoriem /pers. D/ un /pers. E/, kuru prasījumi mazāk par vienu mēnesi pirms parādnieka likvidācijas procesa uzsākšanas tika nodrošināti, neskatoties uz to, ka parādniekam bija arī citi kreditori. Abiem nodrošinātajiem kreditoriem, kā arī firmai, kas veica parādnieka grāmatvedības nodrošināšanu – SIA /Nosaukums B/, tika nosūtīti pieprasījumi sniegt informāciju. Uz administratora pieprasījumu reaģēja tikai /pers. E/.

Salīdzinot banku kontu izdrukas, secināts, ka atbildētājs slēpj būtisku informāciju, jo parādnieka patiesais saistību apmērs pret šiem "īpašajiem" kreditoriem ir pavisam cits. Parādnieka patieso saistību apmēru pret šiem kreditoriem veido: 1) pret /pers. E/ - aizdevums un tā atlikums 44 339,09 EUR, nodrošinājums par 65 000 EUR un atlikušā aizdevuma procentuālā attiecība pret nodrošinājumu 68,21%; 2) pret /pers. D/ – aizdevums 204 055,50 EUR, no kura atmaksāti 140 271,64 EUR, atlikusī summa 63 783,86 EUR, nodrošinājums par 300 000 EUR un atlikušā aizdevuma procentuālā attiecība pret nodrošinājumu 21,26%. Būtiski, ka liela daļa naudas līdzekļu tika izmaksāta likvidācijas procesa laikā, kad likvidatora pienākumus pildīja atbildētājs.

[1.5] Atbildētājs ir SIA /Nosaukums A/ dalībnieks no 2010.gada 30.jūlija un šajā uzņēmumā pilda amatpersonas pienākumus. Tātad viņam ir zināmi visi apstākļi, kas saistās ar sabiedrības saimniecisko darbību, tai skaitā saistībām pret kreditoriem un atgrieztajiem naudas līdzekļiem šiem kreditoriem.

Par parādnieka likvidācijas procesa uzsākšanu tika lemts 2018.gada 18.decembra dalībnieku ārkārtas sapulcē, kurā lēmumu pieņēma divi dalībnieki - /pers. A/ un /pers. B/. Pats likvidācijas process notika likumam neatbilstošā veidā. Likvidators /pers. A/ sedza nevis kreditoru prasījumus, bet pildīja līguma noteikumus, atmaksājot aizdevumu 62 450 EUR vienam "īpašajam" kreditoram. Tāpat likvidācijas procesa laikā ar "īpašajiem" kreditoriem noslēdza cesijas līgumus.

No Komerclikuma XIV sadaļas "Kapitālsabiedrības darbības izbeigšana un likvidācija" izriet, ka likvidācija ir iespējama un realizējama tikai tad, ja dalībnieki konstatē, ka parādnieka aktīvi sedz visus kreditora prasījumus, pie kam pilnā apmērā. Savukārt, ja dalībnieki to neredz, tad pienākums nekavējoties iesniegt maksātnespējas procesa pasludināšanas pieteikumu iestājas likvidatoram (*Komerclikuma 323.pants, Maksātnespējas likuma 57.panta pirmās daļas 6.punkts*). Tātad SIA /Nosaukums A/ aktīvu jeb mantas apmērs uz 2018.gada 20.decembri bija vismaz tik liels, cik kreditoru prasījumu kopsumma.

[1.6] Parādnieka aktīvu un kreditoru apmērs ir zināms uz 2017.gada 31.decembri. Laika posmā no 2018.gada 1.janvara līdz 2018.gada 18.decembrim jeb no pēdējās publiskās informācijas par parādnieka aktīviem/pasīviem līdz dalībnieku lēmumam par parādnieka likvidācijas procesa uzsākšanu, sabiedrība nav izmaksājusi nekādu naudas summu "īpašajiem" kreditoriem ar komercķīlas nodrošinājumu. Tādējādi nodrošināto kreditoru prasījumi uz 2018.gada 18.decembri veidoja/vajadzēja veidot 173 572,95 EUR.

Ņemot vērā to, ka likvidācijas procesā firma tiek likvidēta, nenotiek saimnieciskā darbība, visi aktīvi tiek realizēti, tad var pieņemt, ka to kreditoru, kas savus prasījumus pieteica administratoram, prasījumu apmērs bija nemainīgs arī likvidācijas procesu uzsākot. Turklāt, pieņemot lēmumu par likvidācijas procesa uzsākšanu, ir secināts, ka manta ir pietiekoša visu kreditoru prasījumu

segšanai. Līdz ar to mantas apmēram uz 2018.gada 18.decembri bija jābūt tik pat lielam, kā kreditoru prasījumu kopsummai, proti, 486 428,30 EUR.

Pie minētiem apstākļiem, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 72.[1]panta pirmo, otro un trešo daļu, no atbildētāja /pers. A/ ir piedzenami zaudējumi pieteikto un atzīto kreditoru pamatparāda 312 855,35 EUR apmērā.

[1.7] Prasība pamatota ar minētiem apstākļiem un Civillikuma 927.pantu, Komerclikuma 169.panta pirmo, trešo daļu, 322.panta pirmo, otro daļu, 323., 325.pantu, 333.panta pirmo daļu, Maksātnespējas likuma 1.pantu, 4.panta pirmo daļu, 6.panta 2., 8.punktu, 12.panta otro daļu, 26.panta otro daļu, 27.panta pirmās daļas 1.punktu, 57.panta pirmās daļas 6.punktu, 63.panta pirmās daļas 1., 2.punktu, 65.panta 8.punktu, 67.panta 3.punktu, 68.panta pirmās daļas 1.punktu, 70.panta pirmo daļu, 72.[1]pantu, 73.panta pirmo, otro daļu, 92.panta pirmās daļas 3.punktu, 93.panta otrās daļas 1.punktu, 113.panta piekto daļu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 30.aprīļa lēmumu no administratora pienākumu pildīšanas SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā atcelts maksātnespējas procesa administrators /pers. C/ un, ar 2020.gada 19.maija lēmumu par maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. F/ (*1.sējuma 183., 184., 188.-190.lapa*).

[3] Atbildētājs/pers. A/ (pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Katarīna Sniedze) iesniedzis rakstveida paskaidrojumu, kurā norādīts, ka prasība ir nepamatota un noraidāma (*1.sējuma 185.-186.lapa*).

[3.1] Maksātnespējas procesa ietvaros parādnieka pārstāvis bija sagatavojis dokumentu sarakstu un nodrošināja šo dokumentu glabāšanu parādnieka juridiskajā adresē un personāla dokumentu nodošanu Valsts arhīvā, taču parādnieka administrators nevēlējās pārņemt uzņēmuma dokumentāciju tās lielā apjoma dēļ. Šāda administratora bezdarbība likumsakarīgi rezultējās ar viņa atcelšanu no pienākumu izpildes. Atbildētāja ieskatā, administratoram iesniegtie dokumenti sniedz pilnīgu priekšstatu par uzņēmuma darījumiem pusotra gada periodā līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai. Tādējādi atsauce uz Maksātnespējas likuma 72.[1] pantu ir formāla, neņemot vērā tā jēgu.

[3.2] Prasītājs prasības pieteikumā atsaucies uz Komerclikuma 169.pantu, bet nav norādījis nedz zaudējumu apmēru, nedz zaudējumu piedziņas priekšnoteikumus. Līdz ar to atbildētājs nevar pamatot savu rīcību no krietna un rūpīga saimnieka skata punkta.

[4] Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 30.jūnija spriedumu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ prasība pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu noraidīta. Tiesa nospriedusi atcelt ar Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 6.maija lēmumu piemēroto prasības nodrošinājumu, ar ko ierakstītas ķīlas tiesības atzīmes: Valmieras pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs A/ 156 427,67 EUR apmērā un Valmieras pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs C/ 156 427,67 EUR apmērā (*1.sējuma 211.-213.lapa*).

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[4.1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 25.aprīļa spriedumu pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process un par maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. C/. Ar administratora 2019.gada 26.aprīļa lēmumu par parādnieka pārstāvi noteikts /pers. A/. Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 19.maija lēmumu par SIA /Nosaukums A/ administratoru iecelts /pers. F/.

[4.2] Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 70.panta otro daļu parādnieka pārstāvis ar pieņemšanas un nodošanas aktu nodod administratoram visu parādnieka mantu, organizatoriskos, personāla un grāmatvedības dokumentus, rīkojumus, izziņas, pārskatus un saraksti, kā arī parādnieka zīmogu un spiedogu administratora noteiktajā termiņā, kas nevar būt īsāks par trim dienām un garāks par 10 dienām pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas. Parādnieka pārstāvja pienākums ir sagatavot nododamās parādnieka mantas un dokumentu sarakstu. Parādnieka pārstāvis dokumentus administratoram nodod, sakārtojis tos atbilstoši lietvedības noteikumiem.

No lietas materiāliem konstatējams, ka, izpildot administratora 2019.gada 30.aprīļa un papildus 2019.gada 11.jūnija pieprasījumos uzdoto - nodot administratoram visus parādnieka dokumentus un citu būtisku informāciju par kreditoriem un debitoriem, parādnieka pārstāvis 2019.gada 18.jūnijā, 2019.gada 29.jūlijā u n 2019.gada 6.septembrī sniedzis skaidrojumus uz administratora pieprasījumu. Visu sabiedrības dokumentāciju no atbildētāja administrators saņēmis 2020.gada 3.jūnijā.

[4.3] Tā kā prasītājs kā zaudējumu apmēru norāda visu kreditoru kopējo prasījumu 312 855,35 EUR, secināms, ka prasība celta, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 72.[1] pantu. Tādējādi ir izvērtējams prasības celšanas pamats un valdes locekļu atbildības konstatēšanas priekšnoteikumi un robežas.

[4.3.1] Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 72.[1] panta pirmo daļu parādnieka – kapitālsabiedrības valdes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem parādniekam, ja maksātnespējas procesa administratoram netiek nodoti parādnieka grāmatvedības dokumenti vai tie ir tādā stāvoklī, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas. Par parādniekam nodarīto zaudējumu apmēru tiek uzskatīti parādnieka maksātnespējas procesā atzītie kreditoru prasījumi pamatparāda apmērā, kurus nav iespējams segt parādnieka maksātnespējas procesa ietvaros (*šā panta otrā daļa*).

Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018.gada 20.februāra rīcības sēdes lēmumā lietā Nr.SKC–554/2018 norādīts, ka administratoram, ceļot zaudējumu atlīdzības prasību pret valdes locekļiem par kapitālsabiedrības dokumentu daļēju nenodošanu, ir konkrēti jānorāda, kādas ziņas viņš vēlas iegūt un kā šīs ziņas uzlabos kreditoru stāvokli.

Judikatūrā nostiprinājusies atziņa, lai noskaidrotu, vai ir iestājusies valdes locekļu atbildība, jākonstatē Komerclikuma 169.pantā paredzētie priekšnosacījumi: sabiedrībai ir nodarīts zaudējums; bijusi amatpersonas rīcība, respektīvi - darbība vai bezdarbība; pastāv cēloņsakars starp amatpersonas rīcību un sabiedrības zaudējumu (ja zaudējums ir, bet tas nav radies kā valdes locekļa rīcības sekas, tad par šo zaudējumu atbildība neiestājas).

Ja prasītājs pierādījis visus iepriekš minētos apstākļus, valdes loceklis var atbrīvoties no atbildības, pierādot, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Maksātnespējas administratora, kurš darbojas sabiedrības vārdā, prasība pret valdes locekli izskatāma, ievērojot sacīkstes principu tāpat kā citās civillietās (*Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 25.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-25/2012 8.3.punkts, 2014.gada 15.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-101/2014 7.punkts, 2016.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-7/2016 10.punkts, 2016.gada 21.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-163/2016 9.4.punkts, 2017.gada 29.decembra sprieduma lietā Nr.SKC-351/2017 7.1.punkts*).

[4.3.2] Apstāklis, ka administratoram atbildētājs nav iesniedzis sabiedrības dokumentus un citu informāciju par sabiedrības mantu un naudas līdzekļiem, pats par sevi nepierāda zaudējumu esību un atbildētāja vainu zaudējumu nodarīšanā sabiedrībai.

Administrators prasības pieteikumā norāda, ka ir pilnīgi pietiekami pierādīt, ka atbildētājs nav nodevis kaut vai daļu no dokumentiem par pēdējiem trīs gadiem pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, ka administratoram ir pamats iesniegt tiesā

prasību un lūgt no parādnieka pārstāvja piedzīt zaudējumus pieteikto un atzīto kreditoru pamatparāda apmērā.

Taču prasības pieteikums, tajā skaitā zaudējumu esība un apmērs, nodarīšanas laiks un citi ar tiem saistītie apstākļi, ir jāpierāda prasītājam, iesniedzot tiesā konkrētus pierādījumus. Ne prasības pieteikumā, ne tiesas sēdē administrators nenorādīja kā veidojas zaudējumu apmērs, kad un kādā veidā zaudējumi nodarīti, to nodarīšanas apstākļi un laiks. Tāpat lietā nav pierādījumu par atbildētāja kā valdes locekļa prettiesisku rīcību (darbību vai bezdarbību) pienākumu pildīšanas laikā. Līdz ar to nav konstatējama atbildētāja vaina un cēloniskais sakars starp prasībā minēto mantisko zaudējumu un atbildētāja darbību vai bezdarbību.

Lietā nepastāv strīds, ka atbildētājs 2020.gada 29.jūnijā ir nodevis sabiedrības pašreizējam administratoram sabiedrības dokumentāciju, taču lietā prasītājs nav iesniedzis pierādījumus kā tieši novēlotā dokumentu nodošana traucējusi segt kreditoru prasījumus, atgūt sabiedrības aktīvus. Konstatējot šādus apstākļus, prasība ir noraidāma.

[4.4] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 140.panta sestajā daļā noteikto, atceļams ar Vidzemes rajona tiesas tiesneses 2020.gad 6.maija lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums.

[5] Par Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 30.jūnija spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi prasītāja maksātnespējīgā SIA /Nosaukums A/, lūdzot apelācijas kārtībā izskatīt prasību pēc būtības un prasību apmierināt pilnā apmērā (*1.sējuma 218.lapa*).

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[5.1] Tā kā, administratora ieskatā, pirmās instances tiesas spriedumā izdarītie secinājumi bija pamatoti, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 81.pantu, maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoriem 2021.gada 9.jūlijā tika nosūtīts paziņojums par nodomu neiesniegt apelācijas sūdzību un par atteikšanos no iepriekšējā administratora prasījumiem pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu, informējot kreditorus par tiesībām, atbilstoši Maksātnespējas likuma 82.pantā noteiktajam, izvērtēt šo administratora paziņojumu un celt iebildumus.

Maksātnespējas likuma 82.panta noteiktajā termiņā savus iebildumus par paziņojumā iekļauto informāciju iesniedza UAB /Nosaukums C/, OU /Nosaukums D/ un SIA"/Nosaukums E/ pārstāve zvērinātā advokāte Ilze Plakane, kura savos iebildumos norādīja, ka "apelācijas sūdzības neiesniegšana konkrētajos apstākļos nav attaisnojama", ka nepiekrīt tiesas sprieduma nepārsūdzēšanai un tam, ka administrators atsakās no iepriekšējā administratora celtās prasības pret /pers. A/.

[5.2] UAB /Nosaukums C/, OU /Nosaukums D/, SIA /Nosaukums E/ pieteikto un atzīto maksātnespējas procesā galveno prasījumu kopsumma ir 155 138,77 EUR, kas atbilst 49,59 % no kopējās galveno prasījumu kopsummas (312 855,35 EUR). Citi kreditori, tajā skaitā Valsts ieņēmumu dienests ar prasījuma kopējo summu 142 154,39 EUR iebildumus par paziņojumā iekļauto informāciju neiesniedza.

Tā kā jautājums par atteikšanos no prasības neatrodas tikai administratora ekskluzīvajā kompetencē un, atbilstoši Maksātnespējas likuma 81.pantam, faktiski ir nepieciešama kreditoru piekrišana, tad administratora atteikšanā no prasības un sprieduma nepārsūdzēšana šajā gadījumā var būt novērtēta kā administrators ļaunprātīga rīcība ar attiecīgajām tiesiskajām sekām, proti, kreditoriem būs pamats iesniegt sūdzību Maksātnespējas kontroles dienestā, kā arī celt tiesā prasību pret administratoru par zaudējumu atlīdzināšanu Maksātnespējas likuma 30.pantā noteiktajā kārtībā.

Līdz ar to, ņemot vērā kreditoru UAB /Nosaukums C/, OU /Nosaukums D/ un SIA "/Nosaukums E/ pārstāves iebildumus, lai pilnā apmērā nodrošinātu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditoru intereses, administrators uzskata par nepieciešamu pārsūdzēt spriedumu apelācijas kārtībā pilnā apmērā.

[6] Ar Vidzemes apgabal tiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese s 2021.gada 6.septembra lēmumu ierosināta apelācijas tiesvedība un civillieta nozīmēta izskatīšanai rakstveida procesā (*2.sējuma 2.lapa*).

[7] Tā kā civillieta maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. A/, lietā ar trešo personu /pers. B/, par zaudējumu piedziņu nav saistīta ar personas nozīmīgu tiesību aizskārumu, ņemot vērā lietā esošo pierādījumu apjomu, apelācijas sūdzības robežas, ievērojot Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantā noteikto, tiesas kolēģija atzīst, ka lieta izskatāma rakstveida procesā. Lietas dalībniekiem ir paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā.

Lietas dalībnieki tiesas noteiktajā termiņā līdz 2021.gada 8.oktobrim nav iesnieguši papildu paskaidrojumus vai pieteikuši kādus procesuālus lūgumus.

Motīvu daļa

[8] Iepazinusies ar civillietas materiāliem, novērtējusi lietas materiālos esošos pierādījumus to kopsakarā ar prasītājas SIA /Nosaukums A/ apelācijas sūdzībā norādīto, tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājas prasība ir pilnīgi noraidāma.

[9] Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā nosaka prasības pieteikums, pirmās instances tiesas spriedums un apelācijas sūdzība. Tātad apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, proti, izšķir civiltiesisko strīdu par tiesībām pēc būtības, ja kāds no lietas dalībniekiem, kam ir pārsūdzības tiesības, nav piekritis pirmās instances tiesas spriedumam.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 416.panta pirmās daļas 4.punktu apelācijas sūdzībā norāda kādā apjomā spriedumu pārsūdz. Savukārt šā panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka apelācijas sūdzībā norāda kā izpaužas sprieduma nepareizība, motivējot, kāpēc sūdzības iesniedzējs uzskata, ka lietā nepareizi konstatēti fakti vai nepareizi novērtēti pierādījumi, sniegts nepareizs lietas apstākļu juridiskais novērtējums vai nepareizi piemērota materiālā tiesību norma, pārkāpta procesuālā tiesību normas.

Prasītājas apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesas spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apjomā, vienlaikus norādot, k a spriedumā izdarītie secinājumi ir pamatoti, ka apelācijas sūdzība iesniegta tā iemesla dēļ, ka atsevišķi maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ kreditori nav piekrituši apelācijas sūdzības neiesniegšanai un administratora atteikumam no iepriekšējā administratora celtās prasības pret atbildētāju /pers. A/.

Lai gan izskatāmajā lietā tiesas spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apjomā, apelators atzinis pirmās instances tiesas izdarītos secinājumus par pamatotiem, apelācijas sūdzībā neietverot nevienu argumentu un apsvērumu par tiesas sprieduma nepareizību.

[10] Tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa konstatējusi šādus pušu norādītus faktus.

[10.1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 25.aprīļa spriedumu pasludināts likvidējamās SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process un par maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. C/ (*1.sējuma 16.-17.lapa*).

Ar maksātnespējas procesa administratora 2019.gada 30.aprīļa lēmumu par parādnieka pārstāvi maksātnespējas procesā noteikts /pers. A/ (*1.sējuma 38.lapa*).

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020.gada 30.aprīļa lēmumu no administratora pienākumu pildīšanas SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā atcelts maksātnespējas procesa administrators /pers. C/ un, ar 2020.gada 19.maija lēmumu par

SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. F/ (*1.sējuma 183., 184.lapa*).

[10.2] Maksātnespējas procesā pieteicās septiņi nenodrošinātie kreditori, kuru prasījumus administrators atzina pilnā apmērā, to kopējais prasījumu apmērs ir 312 855,35 EUR (*1.sējuma 19.-26., 27.-28.lapa*).

[10.3] Maksātnespējas procesa administrators /pers. C/ 2019.gada 30.aprīlī pieprasījumu parādnieka pārstāvim nodot administratora rīcībā visu sabiedrības mantu un dokumentus, kā arī sniegt informāciju (*1.sējuma 37.lapa*).

2019.gada 11.jūnijā administrators pieprasījis parādnieka pārstāvim sniegt papildus informāciju (*1.sējuma 42.lapa*).

Parādnieka pārstāvis iesniedza administratoram parādnieka ārkārtas bilanci uz 2019.gada 30.aprīli, kā arī 2019.gada 18.jūnijā papildus informāciju uz pieprasījumu un 2019.gada 29.jūnijā un 6.septembrī papildus paskaidrojumus, pievienojot uzņēmuma dokumentācijas sarakstu, starpperiodu pārskatu, cesijas, aizdevuma, pirkuma un komercķīlas līgumus, konta pārskatus, maksājumu dokumentus, pavadzīmes un citus uzņēmuma grāmatvedības dokumentus (*1.sējuma 39.-41., 43., 44.-49., 50.-110.lapa*).

2020.gada 29.jūnijā maksātnespējas procesa administrators /pers. F/ saņēmis no parādnieka pārstāvja visu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ dokumentāciju (*1.sējuma 187., 197.-200.lapa*).

[10.4] Tā kā apelācijas sūdzībā minētie fakti netiek, tie atbilst lietā esošajiem pierādījumiem, tāpēc atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešās daļas (*Fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā*) noteikumiem, apelācijas instances tiesa tos nepārbauda.

[11] Tiesas kolēģija konstatē, ka konkrētās lietas ietvaros starp pusēm risināts strīds par zaudējumu piedziņu no parādnieka valdes locekļa saistībā ar parādnieka grāmatvedības dokumentu nenodošanu maksātnespējas procesa administratoram.

[11.1] Maksātnespējas likuma 70.panta otrā daļa nosaka parādnieka pārstāvja pienākumu ar pieņemšanas un nodošanas aktu nodod administratoram visu parādnieka mantu, organizatoriskos, personāla un grāmatvedības dokumentus, rīkojumus, izziņas, pārskatus un saraksti, kā arī parādnieka zīmogu un spiedogu administratora noteiktajā termiņā, kas nevar būt īsāks par trim dienām un garāks par desmit dienām pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas. Parādnieka pārstāvja pienākums ir sagatavot nododamās parādnieka mantas un dokumentu sarakstu. Parādnieka pārstāvis dokumentus administratoram nodod, sakārtojis tos atbilstoši lietvedības noteikumiem.

[11.2] Prasība par zaudējumu piedziņu no atbildētāja celta, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma $72.^1$ pantu, kas reglamentē valdes locekļu atbildību par dokumentu nenodošanu. Panta pirmā daļa noteic, ka parādnieka – kapitālsabiedrības valdes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem parādniekam, ja maksātnespējas procesa administratoram netiek nodoti parādnieka grāmatvedības dokumenti vai tie ir tādā stāvoklī, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas. Šā panta pirmajā daļā minētajos gadījumos par parādnieka nodarīto zaudējumu apmēru tiek uzskatīti parādnieka maksātnespējas procesā atzītie kreditoru prasījumi pamatparāda apmērā, kurus nav iespējams segt parādnieka maksātnespējas procesa ietvaros.

No Maksātnespējas likuma $72.^1$ panta pirmās daļas normas satura nepārprotami izriet, ka parādnieka grāmatvedības dokumentu maksātnespējas procesa administratoram nenodošanas gadījumā valdes locekļa vaina zaudējumu nodarīšanā sabiedrībai ir prezumējama, un nav nepieciešams konstatēt cēlonisko sakaru starp valdes locekļa rīcību un zaudējumu nodarīšanu. Saskaņā ar minēto tiesisko regulējumu par zaudējumiem uzskatāmi parādnieka maksātnespējas procesā atzītie kreditoru prasījumi pamatparāda apmērā (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2018.gada 4.jūlija sprieduma lietā Nr.SKC-155/2018 6.2.punktu*).

Savukārt Augstākās tiesas Senāta 2018.gada 20.februāra rīcības sēdes lēmumā lietā Nr.SKC-554/2018 pausta atziņa, ka atbilstoši maksātnespējas regulācijas mērķim un principiem (*Maksātnespējas likuma 1. un 6.pants*) valdes locekļa atbildības kritērija dokumentu daļējas nodošanas gadījumā (*Maksātnespējas likuma $72.^1$ pants*) ir tas, vai gadījumā, ja attiecīgie dokumenti būtu nodoti, tiktu uzlabts kreditoru stāvoklis (piemēram, administratoram būtu dota iespēja atgūt mantu) vai tiktu pierādīta izdevumu vai zaudējumu pamatotība. Līdz ar to administratoram, ceļot šādu prasību, ir konkrēti jānorāda, kādas ziņas viņš vēlas iegūt un kā šīs ziņas ietekmēs kreditoru stāvokli. Turklāt apstāklis, ka administrators pieņem dokumentus izlases kārtībā un atsakās parakstīt pieņemšanas nodošanas aktu, izslēdz valdes locekļa iespēju aizstāvēties pret administratora iespējamo negodprātīgo rīcību. Tādēļ šāda administratora prakse nav savienojama ar prasības celšanu pret valdes locekli, attiecībā uz kuru šāda rīcība veikta.

[11.3] Pirmās instances tiesa atzinusi, ka tas apstāklis, ka administratoram parādnieka pārstāvis nav iesniedzis sabiedrības dokumentus un citu informāciju par sabiedrības mantu un naudas līdzekļiem, pats par sevi nepierāda zaudējumu esību un vainu zaudējumu nodarīšanā sabiedrībā parādniecei. Prasības pieteikums, tajā skaitā zaudējumu esība un apmērs, to nodarīšanas laiks un citi ar tiem saistītie apstākļi, ir jāpierāda prasītājam, iesniedzot tiesai konkrētus pierādījumus. Ne prasības pieteikumā, ne tiesas sēdē administrators nenorādīja kā veidojas zaudējumu apmērs, kad un kādā veidā zaudējumi nodarīti, kādos apstākļos un laikā. Lietā nepastāv strīds, ka parādnieka pārstāvis 2020.gada 29.jūnijā ir nodevis sabiedrības pašreizējam administratoram parādnieka dokumentāciju, taču prasītāja nav iesniegusi pierādījumus kā tieši novēlotā dokumentu nodošana traucējusi segt kreditoru prasījumus, atgūt sabiedrības aktīvus.

[12] Tiesas kolēģija konstatē, ka prasītāja apelācijas sūdzībā nav apstrīdējusi tiesas konstatētos faktus, pierādījumus, uz kuriem balstīti tiesas secinājumi un argumenti, normatīvo aktu, pēc kuriem tiesa vadījusies, piemērošanu, konstatēto lietas apstākļu juridisko novērtējumu, vienlaikus atzīstot pirmās instances tiesas spriedumā izdarītos secinājumus par pamatotiem.

Tādēļ, ievērojot apelācijas sūdzības izskatīšanas robežas, Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas un 430.panta trešās daļas noteikumus, apelācijas instances tiesa atzīst, ka prasība ir pilnīgi noraidāma atbilstoši pirmās instances tiesas spriedumam.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 140.panta sesto daļu, noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ prasības nodrošinājumu. Prasības nodrošinājums saglabājas līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

[13.1] Ar Vidzemes rajona tiesas tiesneses 2020.gada 6.maija lēmumu apmierināts maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ pieteikums par prasības nodrošināšanu un nolemts piemērot šādus prasības nodrošinājuma līdzekļus: 1) ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi Valmieras pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs A/ /pers. A/ piederošam nekustamam īpašumam /adrese A/, kadastra numurs /numurs B/, prasības nodrošināšanai 156 427,67 EUR apmērā; 2) ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi Valmieras pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs C/ /pers. A/ piederošam nekustamam īpašumam /adrese B/, kadastra numurs /numurs D/, prasības nodrošināšanai 156 427,67 EUR apmērā (*1.sējuma 168.-170.lapa*).

Noraidot prasību, ar Vidzemes rajona tiesas tiesneses 2020.gada 6.maija lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums ir atceļams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432. – 434.pantu, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt pilnīgi maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ prasību pret /pers. A/ par zaudējumu piedziņu.

Atcelt prasības nodrošinājumu, kas piemērots ar Vidzemes rajona tiesas tiesneses 2020.gada 6.maija lēmumu, ierakstot ķīlas tiesības atzīmes Valmieras pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs A/ /pers. A/ piederošam nekustamam īpašumam /adrese A/, kadastra numurs /numurs B/, prasības summas 156 427,67 EUR apmērā, un Valmieras pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs C/ /pers. A/ piederošam nekustamam īpašumam /adrese B/, kadastra numurs /numurs D/, prasības summas 156 427,67 EUR apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senātā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesnese S.Bakmane

Tiesnesis A.Bukavs

Tiesnesis D.Lazdiņš